

**Uunga siunnersuut: Soraarnerussutisiaqalernissamut aqqissuussinermut
peqataasussaataaneq pillugu Inatsisartut inatsisaata allanngortinneqarnera pillugu
Inatsisartut inatsisaat**

Aningaasaqarnermut Naligiissitaanermullu Naalakkersuisumit saqqummiunneqartoq

pillugu

Aningaasaqarnermut Akileraartarnermullu Ataatsimiititaliap

siunnersuutip aappassaaneerpeqarneranut

ISUMALIUTISSIISUTAA

Ataatsimiititaliap suliarinninnermini ilaasortarai:

Inatsisartunut ilaasortaq Hans Peter Poulsen, Siumut, siulittaasoq
Inatsisartunut ilaasortaq Jens Frederik Nielsen, Demokraatit, siulittaasup tullia
Inatsisartunut ilaasortaq A sii Chemnitz Narup, Inuit Ataqtigiit
Inatsisartunut ilaasortaq Mariia Simonsen, Inuit Ataqtigiit
Inatsisartunut ilaasortaq Kuno Fencker, Siumut
Inatsisartunut ilaasortaq Lars Poulsen, Siumut
Inatsisartunut ilaasortaq Jens Napaattoq, Naleraq

UKA 2022-mi ulloq 4. oktober 2022 siullermeerinninnerup kingorna ataatsimiititaliap sunnersuut misissorpaa.

1. Siunnersuutip imarisaa siunertaalu

Siunnersuut soraarnerussutisiaqalernissamut aqqissuussinermut peqataasussaataaneq pillugu Inatsisartut inatsisaanni allannguutissanut sisamanut tunngavoq; allannguutit marluk erseqqissaataasut aammalu allannguutit marluk, oqaasertaliussinikkut 2022-mi aningaasanut inatsimmut ilanngunneqartut, matumuunakkut inatsimmut atuuttumut ilanngunneqartussatut siunnersuutigineqartut.

2. Siunnersuutip Inatsisartunit siullermeerneqarnera

Siunnersuut UKA22/41-mut (soraarnerussutisiaqarnissamut aaqqissuussinermut pinngitsoorani ilaanissap atorunnaarsinneqarnissaanik aalajangiiffigisassatut siunnersuummut) ataqatigiis-sillugu oqaluuserineqarpoq. Tamanna qularnanngitsumik siullermeerinninnermut sunniuteqarpoq, tassami oqallinneq inatsisissatut siunnersuummi matumani allannguutininut tigussaasunut tunngavallaarnani soraarnerussutisiaqalernissamut aaqqissuussinerup pisariaqassusianut anner-tunerusumik tunngammat. Immikkoortoq 141 taama iluseqartillugu aappasaaniigassanngor-tinneqarpoq immikkoortorlu 109 Aningaasaqarnermut Akileraartarnermullu Ataatsimiititalia-mit suliarineqartussanngorlugu innersuunneqarpoq.

3. Tusarniaanermut akissutit

Tusarniaanermut akissutit inatsisissatut siunnersuummut ilanngunneqarsimapput, tamannalu Inatsisartut Siulittaasoqarfiata ilusiliinissamut piumasaqaataanut naapertuuppoq.

4. Apeqqutit

Ataatsimiititaliap siunnersuummik suliarinninnerminut atugassamisut apeqqutit arlallit akineqarnissaat Aningaasaqarnermut Naligiissitaanermullu Naalakkersuisumut qinnutigaa. Ataatsimiititaliap apeqqutaasa Naalakkersuisullu akissutaasa assilineri isumaliutissiissummut ilanngussaq 1-itut aamma 2-tut ilanngunneqarput.

5. Ataatsimiititaliap siunnersuummik suliarinninnera

Inatsisissatut siunnersuut soraarnerussutisiaqalernissamut aaqqissuussinermut peqataasussaati-taaneq pillugu Inatsisartut inatsisaanni nr. 21, 28. november 2016-imeersumi, Inatsisartut inatsisaatigut nr. 18, 30. november 2020-mi allanngortinneqartumi, allannguinnermut tunnga-voq. Allannguinerit immikkoortunut sisamanut ukununnga tunngapput:

1. Soraarnerussutisiaqalernissamut aaqqissuussinernut Centralforeningen for Stampersonels Pensionsfondimi (CS-Pensionsfond) imaluunniit HKKF-fondenit pilersinneqar-tunut akiliuteqarnerit inatsimmi piumasaqaatinik malinninnerannik erseqqissaaneq. Illersornissaqarfimmi atorfillit ilaat, Kalaallit Nunaanni sulisut, atorfeqartitaanertik naapertorlugu CS-pensionsfondenimut imaluunniit HKKF-fondenit akiliisartut Naalakkersuisut paasissutissiipput.
2. Tunniunneqartartut inuup tjenestemandit soraarnerussutisiassaasa aalajangersarne-qarnerannut tunngaviusut imm. 2-mi nr. 1-4-mi aalajangersakkani ilaanerannik erseqqissaaneq.

3. Inatsisartut inatsisaanni § 3, imm. 1-4-mi isertitanut killigititat 100.000-init 125.000-inut aammalu 150.000-init 175.000-inut qaffanneqassasut siunnersuutigineqarpoq.
4. Inatsisartut inatsisaanni § 7, imm. 2-mi minnerpaaffiliussap 2.000-init 4.000 kr.-inut qaffanneqarnissaa siunnersuutigineqarpoq.

Soraarnerussutisiaqalernissamut aaqqissuussinermut peqataasussaatitaanermi allannguutissatut siunnersuutit annertunerusumik oqallinnissamut tunngavissiinnngimmata ataatsimiititaliamit maluginiarneqarpoq. Tamanna ima paasineqarsinnaavoq; inatsisissatut siunnersuummi allannguutissatut siunnersuutigineqartut amerlanerussuteqartunit taparserneqartut. Oqaatigineqassaarli soraarnerussutisiaqalernissamut aaqqissuussinermut peqataasussaatitaaneq pillugu Inatsisartut inatsisaat ataatsimut isigalugu siunertaminik eqquutsitsinersoq assigiinnngitsunik isumaqarfigineqarmat. Soraarnerussutisiaqalernissamut aaqqissuussinermut peqataasussaatitaaneq partiit akornanni qularnartoqartinneqarmat ataatsimiititaliamit maluginiarneqarpoq. Ilaatigut tunngavilersuutigineqarpoq soraarnerussutisiaqalernissamut aaqqissuussinermut peqataasussaatitaaneq eqquinerlummat aammalu innuttaasunut aningaasaqarnikkut atugarlioreersunut aningaasaqarnikkut pitsaanngitsumik kinguneqarmat. Isumakuluutit tamakku siunnersuummik siullermeerinninnermut, oqaatigineqareersutut soraarnerussutisiaqarnissamut aaqqissuussinermut pinngitsoorani ilaanissaq pillugu Inatsisartut inatsisaata atorunnaarsinneqarnissaanik aalajangiiffigisassatut siunnersuummut (imm. 141) atatillugu ingerlanneqartumut, sunniuteqarput.

Isertitanut killigititap 100.000-init 125.000 kr.-inut aammalu 150.000-init 175.000 kr.-inut qaffanneratigut taamatullu Inatsisartut inatsisaanni § 7, imm. 2-mi minnerpaaffiliussap 2.000-init 4.000 kr.-inut qaffanneratigut siunnersuutip akissaatikitsunut aningaasaqarnikkut kingunerisassai Naalakkersuisunit annikillisarniarneqarsimasut ataatsimiititaliamit maluginiarneqarpoq.

Innuttaasut ukioqqortunerit amerliartorfianni inuiaqatigiit agguataagaaneranni allannguutit aqutsiviginissaanni soraarnerussutisiaqalernissamut aaqqissuussinermut peqataasussaatitaanerup pisariaqartumik sakkusaaernerik Naalakkersuisut isumaqarnerat ataatsimiititaliami amerlanerussuteqartunit isumaqatigineqarpoq. Soraarnerussutisiaqalernissamulli aaqqissuussinermut peqataasussaatitaanerup atuutsinneqalernera aallaqqaammut sanngeequteqarsimavoq, taakkulu ilaatigut erseqqissaatit iluarsisutillu, maanna inatsisissatut siunnersuutip imarisai, aqutugalugit iluarsiniarneqarput. Tamannalumi ataatsimiititaliap apeqqutaanut Naalakkersuisut akissutaannit takuneqarsinnaavoq, tamatumani ilaatigut soraarnerussutisiaqalernissamut aaqqissuussinermut peqataasussaatitaaffiusup atuutilersinneqarnera Naalakkersuisunit qanoq misilittagaqarfigineqarnersoq apeqqutigineqarluni. Apeqqutit pissutsinik soraarnerussutisiaqalernissamut aaqqissuussinermut peqataasussaatitaaffiusup nassataanik ataatsimiititaliap oqaluuserinninneranut paasinarsisitsinissamut pingaarnertut tunnganerupput. Tassunga atatillugu apeqqutit akissutillu ilanngussaq 1-itut aamma 2-tut ilanngunneqartut innersuussutigineqarput.

Inatsimmik piviusunnngortitsinnginnermi inatsisit nutaat sukumiisumik misissorneqartarnissaat anguniarneqartuartariaqarmat ataatsimiititaliamit erseqqissaatigineqassaaq. Taamaaliornikkut matumanisut pisut pinngitsoortinniarlugit aammalu inatsisip siunertaminik eqquutsitsinissaa qulakkeerneqaaqqullugu. Inatsisip siunertaminik naammassinninneranik Naalakkersuisut isumaqarnerat ataatsimiititaliami ikinnerussuteqartumit isumaqatigineqanngilaq, taamaattumillu isumaqarluni soraarnerussutisiaqalernissamut aaqqissuussinnermut peqataasussaataaneq pillugu inatsit atorunnaarsivinneqartariaqartoq, taamaaliornikkullu soraarnerussutisiaqalernissamut katersisarneq innuttaasunit nammineq akisussaaffigineqarluni nammineq piumassuseq naapertorlugu ingerlanneqaleqqullugu.

6. Siunnersuutip aningaasaqarnikkut kingunerisassai

Siunnersuutip piviusunnngortinneqarnerani aningaasatigut kingunerisassat siunnersuummut nalinginnaasumik nassuiaatini allaaserineqarput. Tassani allassimavoq siunnersuut piffissami sivikitsumi pisortanut aningaasatigut kinguneqassanngitsoq. Tassunga atatillugu Inatsisartut inatsisaanni § 7, imm. 2-mi minnerpaaffiliinerup 2.000-init 4.000 kr.-inut qaffanneqarnissaanik siunnersuut akileraartarnermut ingerlatsiviup inatsimmik aqutsinermi artukkersugaanerata annikillineranik nassataqartussatut naatsorsuutigineqartoq Naalakkersuisut paasissutissiisut ataatsimiititaliamit maluginiarneqarpoq.

Naalakkersuisut nangillutik paasissutissiipput siunnersuutikkut allannguutit inuiaqatigiit aningaasaqarnikkut attassisinnaanerannik ajornartorsiummik sakkortuseriartitsissasut, tassami inatsisip piviusunnngortinneqarneratigut innuttaasut ilaat soraarninngornermini imminut pilersornissamut annikinnerusumik tapeeqataassammata.

Kiisalu innuttaasut isertitakitsut, atorfeqarnikkut soraarninngornissaminnut ileqqaanngitsut, aningaasat tigusartagaasa piffissaq sivikitsiq eqqarsaatigalugu qaffannissaat siunnersuutikkut periarfissinneqassasoq paasissutissiisutigineqarpoq. Tamatumali kingunerissavaa innuttaasut taakku soraarninngorunik aningaasat tigusartagaasa ikinnerulernerat.

Ataatsimiititaliap inassuteqaatai

Ataatsimiititaliami amerlanerussuteqartut Inuit Ataqtigiiinneersut, Siumumeersullu siunnersuut akuerineqassasoq inassutigaaq.

Inassuteqaammut tunngatillugu Inuit Ataqtigiiit aamma Siumut amerlanerussuteqarlutik ima oqaaseqaateqarput:

”Siullermik amerlanerussuteqartunit pisariaqarsorivarput pinngitsoorneqarsinnaanngitsoq inatsisip annerusumik Kalaallit Nunatsinni paasissutissiisutigineqartariaqartoq.

Aappaattut inatsisip atuutsilersinneqarneraniit pissusissamisut ingerlasimanera amerlanerussuteqartunit apeqquserparput, tassami inatsisip atuutsinneqarnerani marloqiusamik

ileqqaartitsisoqarnersooq maannangaaq uppernarsillugu nalileruminaatsikkatsigu. Taa-maattoqarsimappat Naalakkersuisut piaartumik – tamatuma iluarsineqarnissaa siunertaralugu – aaqqiissutissamik siunnersuuteqassappata pissusissamisuuksaaq.

Pingajuattut pingaaruteqarpoq qulakkiissallugu inatsisip eqqortumik malinneqarnissaa aammalu inatsimmi ilaatinneqartariaqartut kisimik ilaatinneqarnissaat.

Sisamaattut isumaliutissiissutip suliarinerani amerlanerussuteqartut maluginiarparput, suli inatsit atuuttoq pitsanngoriaateqartinneqarsinnaasoq. Eqqarsaatigeqqunarpoq Naalakkersuisut piareersaatqarsinnaannginnerut, ileqqaartussaataaernerup minnerpaaffilernerqarsinnaaneraniq eqqarsaatgeqqullugit. Taamaaliornikkut maanna akissarsianit peersissutaasinnaasut, isertitaqassutsimut naleqqussarneqarsinnaanngornissaat angunegassagaluarpoq, tamanut atoruminarnerusumik nammaqatigiinnerusumillu aaqqiissuteqarnikkut.

Tallimaattut utoqqaat pillugit periusissiamik, napatitsinermut siuariartornissamullu pilersaarusiamik aammalu akileraartarnermik aaqqiissuusseqqinnissamik suliaqarnermi soraarnerussutisiaqalernissamut aaqqiissuussinermut peqataasussaataaneq pillugu inatsisip ilanngunneqarnissaa amerlanerussuteqartut Naalakkersuisunut kaammattuutigaat, tamatumani siunertarineqarluni utoqqartatta inuuniarnikkut pitsaasunik atugaqarnissaannik pilersitsinissaq eqqarsaatigalugu maanna ileqqaarutaasussat annertussusiannik naliliinissaq.”

Ataatsimiititaliami ikinnerussuteqartut Naleqqameersup Demokratineersullu siunnersuut itigartinneqassasoq inassutigaaq.

Inassuteqaammut tunngatillugu Demokratit ikinnerussuteqarlutik ima oqaaseqaateqarput:

”Qularutigineqassanngilaq, aningaasatigut oqimaassaqqimmat naammattusaarinissaq, pisortanit utoqqalinersiutaannarnik isertitaqaraanni. Tamanna tunngavigalugu Demokratit isumaqarput, silatusaarnerusooq privaattit soraarnerussutisianik ileqqaaraanni, aningaasaqarnikkut toqqiissimasumik utoqqalinissaq anguneqarnerusinnaammatt.

Taamaattumik UKA2016-mi amerlanerussuteqangaatsiarluta partiit IA, Siumut, Naleraq, Demokratit aamma Atassut, soraarnerussutisiaqalernissamut aaqqiissuussinermut peqataasussaataaneq eqqupparput. Taamanili innuttaasuni partiinilu oqallinnerujussuaqalerpoq, inatsit qanoq ingerlanersooq. Taamani tamatta isumaqatigiissutigaarput inatsimmi siunertat pitsaasusut taamatuttaarlu isumaqatigiissutigalugu inuiaqatigiit ajornartorsiutigaaq, amerlavallaat utoqqalinissaminnut ileqqaartannginnerat.

Uanili ajoraluartumik nassuerutigisariaqarparput, inatsit siunertarineqartut atuutinnigimatt. Assersuutigalugu takuvarput, inoqartoq, pinngitsaalisaasumik ileqqaartinneqartunik naak, allami soraarnerussutisiaqarnermik aaqqiissuusami ilaagaluarlutik. Taakku saniatigut inatsit imasillugu allanngortinneqarsimavoq, minnerpaamik isertitallit soraarnerussutisiaqarnissamut ileqqaartariaqanngitsut. Uffa taakku, aaqqiissuusami pingaarnertut eqqarsaatigineqaraluartut.

Tamanna pequtigalugu soraarnerussutisiaqalernissamut aaqqissuussinermut peqataasussaatitaanermut innuttaasut sipaagaqartussaatilernissaat naapertuutinngilaq. Taa-maattumillu soraarnerussutisiaqalernissamut aaqqissuussinermut peqataasussaatitaaneq pillugu inatsi atorunnaarsinneqassasoq Demokraatit isumaqarput”

Inassuteqaammut tunngatillugu Naleraq ikinnerussuteqarlutik ima oqaaseqaateqarput:

“Naleqqamiit ikinnerussuteqarnermut oqariartuut tunngaveqarpoq Inatsisartuni Partiit amerlanerussuteqartut immikkoortoq 141 itingartimmassuk, kingunerisaanillu peqataasariaqarluta maanna aaqqiinernut.

Innuttaasut eqqugaanissaat, avaqqunneqarsinnaannginnera ajuusaarnarpoq. Sualummik akit qaffakkiartorerat eqqarsaatingalugu innuttaasut kaasarfiinik aallerneq, utoqqalinissaannut ileqqaarinninneraarluni, puigorlugu ullumikkut aamma inuuniapiloorneq piusoq.”

Taama oqaaseqarluni isumaliutissiisummilu allassimasutut paasinnilluni ataatsimiititaliap siunnersuut aappasaaniigassanngortippaa.

Hans Peter Poulsen
Siulittaasoq

Jens Frederik Nielsen
Siulittaasup tullia

Asii Chemnitz Narup

Mariia Simonsen

Lars Poulsen

Kuno Fencker

Jens Napaattoq